

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1998-1999

15 oktober 1998

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Vraag om uitleg van de heer Pieter Huybrechts tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over het aantal wachtende bouw- en herstellingsdossiers

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de toestand van de schoolgebouwen en de noodzaak aan maatregelen terzake

Vraag om uitleg van de heer Michel Doomst tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de toestand van de schoolgebouwen en de noodzaak aan maatregelen terzake

Vraag om uitleg van de heer Pieter Huybrechts tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over het gebruik van informatie- en communicatietechnologie in de scholen

Vraag om uitleg van mevrouw Kathy Lindekens tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de preciaire financiële situatie van de Studio Herman Teirlinck

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de convenant afgesloten tussen het Fonds voor Vakopleiding in de Bouwnijverheid en het beroeps-, technisch en buitengewoon bouwonderwijs

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Donderdag 15 oktober 1998

VOORZITTER : De heer Gilbert Vanleenhove

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.18 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Pieter Huybrechts tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over het aantal wachtende bouw- en herstellingsdossiers

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de toestand van de schoolgebouwen en de noodzaak aan maatregelen terzake

Vraag om uitleg van de heer Michel Doomst tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de toestand van de schoolgebouwen en de noodzaak aan maatregelen terzake

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde vragen om uitleg van de heren Van Dijck en Doomst tot de heer Baldewijns, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de toestand van de schoolgebouwen en de noodzaak aan maatregelen terzake en van de heer Huybrechts tot minister Baldewijns, over het aantal wachtende bouw- en herstellingsdossiers.

De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, uit gegevens van de Dienst voor Infrastructuurwerken van het Gesubsidieerd Onderwijs blijkt dat het aantal wachtende bouw- en herstellingsdossiers de jongste jaren spectaculair stijgt. In het vrij gesubsidieerd onderwijs ging men van 181 dossiers in 1993 naar 459 in 1997. In het officieel gesubsidieerd onderwijs liep het aantal dossiers op van 96 naar 124.

In praktijk betekent dit dat een school van het vrij gesubsidieerd onderwijs minimum drie jaar moet wachten op de goedkeuring van haar bouwplannen. Een bouwvergunning is echter slechts één jaar geldig en kan maximaal één jaar worden verlengd, en dit zorgt uiteraard voor een heleboel problemen. 80 percent van de directies vindt trouwens dat de infrastructuurwerken aan hun school dringend zijn.

Om die dringende herstellings- en bouwwerken uit te voeren is een bedrag van maar liefst 65,86 miljard frank nodig. De DIGO berekende dat er om de meest dringende problemen te verhelpen jaarlijks, en dit gedurende 5 jaar, een bedrag van 9 miljard frank moet worden uitgetrokken. De DIGO beschikt dit jaar over slechts – tussen aanhalings-tekens – 2,94 miljard frank. Een drastische verhoging van de investeringskredieten is nodig, zeker nadat een grootschalig onderzoek naar de toestand van de schoolgebouwen heeft uitgewezen dat 21 percent van de scholen onveilig is en dat 18 percent van de gebouwen bouwtechnisch niet meer in orde is. Het gaat onder meer over kapotte daken en tekortkomingen op het gebied van brandveiligheid. De veiligheid van de schoolgaande jeugd kan dus niet meer voldoende worden gegarandeerd.

Mijnheer de minister, wat is de reden van de enorme toename van aanvragen ? Welke maatregelen kunt u nemen, of heeft u al genomen, om de dringende herstellings- en/of uitbreidingswerken tijdig te laten uitvoeren ? Meer concreet komt dit hierop neer : zal de DIGO een drastische verhoging van zijn investeringskredieten krijgen ?

De voorzitter : De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, ik kan me volledig aansluiten bij de woorden van de heer Huybrechts. De VU-fractie heeft hierover al meermaals interpellaties gehouden en bij de vorige

Van Dijk

begrotingsbespreking amendementen ingediend. Er is inderdaad een substantiële toename van bouwaanvragen. Begin 1996 waarschuwde de vorige minister van Onderwijs zelf al voor problemen en drukte hij zelfs zijn vrees uit voor ongelukken.

De cijfers spreken voor zich : zowel in het vrij als in het officieel gesubsidieerd onderwijs zijn de aanvragen toegenomen. Toch namen de kredieten aan de DIGO de jongste jaren niet toe. In 1993 werd voor 3,9 miljard frank gesubsidieerd, in 1997 was dat ongeveer even veel, het bedrag verandert nauwelijks.

Volgens mij zijn de meeste aanvragen niet gericht op luxe. Heel wat bouwplannen beogen gewoon noodzakelijk, kwaliteitsvol, modern onderwijs. Men mag bij dit alles de inbreng van de scholen zelf niet onderschatten. Voor de ene school weegt een bijdrage al zwaarder dan voor de andere. In mijn gemeente heeft een school met plaatsgebrek vorig jaar zelf een gebouw opgetrokken met een prijskaartje van 35 miljoen frank. Een gemeente kan dat bekostigen als haar begroting dat toelaat, maar veel gesubsidieerde scholen verkeren in een nood-situatie.

Uit het jongste rapport van de DIGO blijkt de lamentabele staat van tal van gebouwen : één op vier scholen verkeert in ronduit slechte staat. Een heleboel scholen werkt nog altijd met prefabgebouwen met een al lang verlopen afschrijvings-termijn. Dat probleem adequaat oplossen kost 6,22 miljard frank.

Nog twee cijfers : 37,5 percent van onze scholen beantwoordt niet aan de normen qua brandveiligheid. Dat zal niet altijd enorme investeringen met zich brengen, soms gaat het alleen maar om de signalisatie, toch blijft dat ruim één derde van het totaal. Stel u voor dat daar brand uitbreekt ! Wat zult u daaromtrent ondernemen ? Zult u dwingende maatregelen opleggen ? Vervolgens voldoet volgens de inspectie 26 percent van de leslokalen niet, en dan gaat het hier om pedagogische normen.

De DIGO lanceert enkele voorstellen. Men vraagt onder andere bijkomende middelen om aan de huidige behoeften te voldoen. Als die trend zich echter doorzet inzake de wachtdossiers, dan kunnen we ons afvragen waar dit zal eindigen. We hebben het over een wachttijd van vier jaar. Mijnheer de minister, gezien u tot voor enkele weken bevoegd was voor ruimtelijke ordening weet u dat een

bouwaanvraag slechts een jaar geldig is en dan nog eens voor een jaar kan worden verlengd. Stel dat een school een bouwaanvraag indient bij Stedenbouw en een bouwvergunning krijgt. Tegelijk wordt dan het DIGO-dossier opgesteld. Als de DIGO hiervoor echter het licht op groen zet, dan is de termijn van de bouwvergunning verstreken en moet men opnieuw een bouwaanvraag indienen. Dat is een probleem.

Mijnheer de minister, in elk geval willen we dit dossier de nodige aandacht geven. We menen immers dat een degelijke infrastructuur wat onderwijsgebouwen betreft een basisvoorwaarde is voor een kwaliteitsvol onderwijs. Hoe vaak hoort men niet dat het onderwijs onze enige grondstof vormt en dat in het onderwijs de basis wordt gelegd voor onze toekomst ? Investerings in het onderwijs zouden trouwens een gunstige invloed hebben op de werkloosheid in de bouwsector. Als wij investeren moeten immers de handen uit de mouwen worden gestoken.

Mijnheer de minister, hoe zult u deze achterstand aanpakken ? Bent u inderdaad bereid om terzake een substantiële verhoging in te voeren ? We weten wel dat het niet zo eenvoudig is om nieuwe middelen te vinden : overal worden nieuwe middelen gevraagd, maar men moet de prioriteiten afwegen. Dit dossier kan niet langer worden uitgesteld.

De voorzitter : Terecht wees de heer Van Dijk erop dat deze problematiek reeds eerder aan bod kwam in deze commissie. Maar ze beroert niet alleen de eigen commissieleden, en daarom is de heer Doomst aanwezig, die we welkom heten.

De heer Doomst heeft het woord.

De heer Michel Doomst : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, zoals zonet werd opgemerkt, ervaar ik deze problematiek aan den lijve in mijn functie als burgemeester. Dat is het verschil tussen de theorie en de praktijk. Hierbij wil ik de nieuwe minister trouwens feliciteren met zijn nieuwe functie. Als we dit budget voor mobiliteit hadden gehad, dan was het probleem al lang opgelost. Misschien zal ik me meer tot u wenden in deze commissie : bij u voel ik me immers meer op mijn gemak dan bij uw voorganger, die meer rijkswachtallure had. (*Gelach*)

Het is goed dat we dit probleem toch nog eens bespreken. Velen constateren immers op het terrein dat er problemen bestaan, en wellicht daarom werd dit al eerder besproken in deze commissie. Ouders zijn bijzonder gevoelig voor dit probleem.

Doomst

De schoolgebouwen en -omgeving zijn de jongste jaren voor de ouders steeds meer een beslissende factor in de schoolkeuze.

Uit de cijfers blijkt dat het basisonderwijs het zwaarst werd getroffen. Dit is jammer, want daar is men juist het meest gevoelig voor deze problemen. De inhaaloperatie voor de werkingsmiddelen, die nu reeds is ingezet, zal wellicht enig soelaas bieden voor het budget.

De cijfers zijn echter verontrustend. 30 percent van de scholen heeft geen turnzaal. Dat moet weliswaar worden gerelativeerd : vaak vindt men andere oplossingen. Een op vier scholen beschikt niet over een fatsoenlijk speel- of sportplein. Dat stemt tot nadenken. Het ergst lijken me de problemen van brandveiligheid : de toestand van bepaalde daken, de ouderdom van de gebouwen, het sanitair. Zolang er geen ongelukken gebeuren, vormt dit geen probleem. Zodra er echter iets gebeurt, gaan de poppen aan het dansen.

Mijnheer de minister, weet u waar die problemen zich precies voordoen ? Gezien de budgettaire beperkingen meen ik immers dat we met prioriteiten moeten werken. Kan er, na een eenvoudige inspectie of een rondvraag bij de gemeenten, geen soort prioriteitenlijst per provincie worden opgesteld ? Is, gezien deze budgettaire beperkingen, een andere soort financiële tegemoetkoming niet mogelijk ?

De heer Van Dijck zei daarnet dat de gemeenten bereid zijn om financiële inspanningen te doen. Zouden we misschien niet sneller kunnen werken door de subsidiëring anders te oriënteren ? U zou ook iets gratis kunnen aanbieden. Ik zeg maar wat : drie lokalen bouwen, twee betalen. Deze mooie stunt zou goed ogen. Wie is verantwoordelijk terzake ? Er is immers sprake van kleine v.z.w.'s die fungeren als inrichtende macht. Zij vragen zich steeds meer af waar ze aan toe zijn als er een ongeluk gebeurt. Zou het mogelijk zijn de auteur van de desbetreffende studie in de commissie een toelichting te laten geven ? Of ziet u andere kanalen om deze problematiek concreter en prioritair te behandelen ? Ten slotte wil ik u uitnodigen op de opening van onze nieuwe lokalen in de gemeente Gooik, die volledig werden betaald door de gemeente, op 14 november.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, het onderwijs moet vanzelfsprekend creativiteit en inventiviteit ontwikkelen. Wie de Vlaamse scholen bekijkt, merkt dat er een ontzettend grote creativiteit en inventiviteit aan de dag worden gelegd, precies omwille van het gebrek aan een goede accommodatie. Ik kan me niet indenken dat deze perverse redenering aan de basis zou liggen van het feit dat de scholen te weinig middelen krijgen om hun infrastructuur aan te passen, te verbeteren en te vernieuwen.

Het probleem is inderdaad regelmatig aan bod gekomen, zeer acuut bijvoorbeeld bij de bespreking over het decreet houdende het basisonderwijs. Nu de overheid enige budgettaire ruimte heeft, is de zorg voor haar patrimonium een van haar belangrijkste taken. Ze moet de kwaliteit ervan in stand houden of terug op peil brengen. Dat is niet alleen zo inzake de verkeersinfrastructuur, maar ook voor de infrastructuur om een degelijk en kwaliteitsvol onderwijs aan te bieden.

Ik verwacht nu reeds dat de minister in zijn antwoord zal verwijzen naar het aanzienlijke surplus aan werkingsmiddelen die reeds werden toegekend aan het basisonderwijs. Rekening houdend met de in kaart gebrachte noden, meen ik echter dat dit onvoldoende is om een bepaalde inhaalbeweging tot stand te brengen. Omwille van de kwaliteit en veiligheid, naast andere overwegingen, moet de minister overwegen om op korte termijn bijkomende middelen uit te trekken voor de verbetering van de infrastructuur. Dit is niet alleen belangrijk voor het onderwijs, maar het zal automatisch een zeker economisch rendement hebben en werkgelegenheid genereren.

Daarnet suggereerde men mogelijke initiatieven inzake prefinanciering. Ik meen dat hier een probleem rijst. Laten we ervan uitgaan dat gemeenten hun eigen scholen kunnen prefinancieren en later de garantie krijgen dat deze som hen zal worden terugbetaald. Daarmee is het vrij onderwijs niet echt geholpen.

Moet men die prefinanciering trouwens beschouwen als het toekennen van bepaalde sociale voordelen ? Als je dat op die manier zou interpreteren, kunnen de gemeenten worden gedwongen om in zo een prefinanciering te voorzien voor alle scholen uit het vrij en het gemeentelijk net en zelfs het gemeenschapsnet. Dit is een mooi maar moeilijk denkkader, maar het zal in elk geval niet de gelijkheid binnen het onderwijslandschap bevorderen.

De voorzitter : De heer Swinnen heeft het woord.

De heer René Swinnen : Mijnheer de voorzitter, ik heb enkele bemerkingen in verband met de betogen van de collega's. We moeten toch ondubbelzinnig stellen – en ik geloof dat iedereen dat wel weet maar het eigenlijk graag wil vergeten – dat de verantwoordelijkheid bij de inrichtende macht ligt. De wetgeving stipuleert duidelijk dat de overheid financiert en subsidieert naargelang van het net. Dat impliceert geen 100 percent garantie, zoals men die hier zou kunnen vragen.

Begrijp me niet verkeerd : ik pleit ook voor meer middelen. Iedereen die met onderwijs is begaan, maar ook andere mensen, stellen vast dat de verkommering van de schoolgebouwen voor grote problemen zorgt, zowel op pedagogisch vlak als ten aanzien van de veiligheid. Toevallig ben ik ook burgemeester en ik weet wat het betekent. Ik pleit ervoor iets te doen aan de discrepantie tussen de vraag en de financiële middelen. Het is mijn eerste bekommernis de grootste noden te lenigen. Ik wil vragen om in de toekomst de criteria te verfijnen om precies de scholen met de grootste noden supplementair te kunnen financieren of te subsidiëren naargelang van de omstandigheden. Er zijn ook scholen die over prachtige paleizen beschikken – het zijn er wel niet veel, maar ze bestaan. Die steken schril af tegen andere toestanden.

Ten aanzien van het gemeentelijk net zien we een zeer eigenaardige toestand. Als men een dossier indient, gaat er tegenwoordig een periode van minimaal vier jaar overheen. Daarom besluit men meestal om werken uit te voeren met eigen middelen of met trekkingsrechten uit het investeringsfonds. Men voert dus subsidieerbare werken met eigen middelen uit, maar dit zet de gemeentelijke autoriteiten niet aan om deze werken uit te voeren. Ik vraag me dan ook af of het niet mogelijk zou zijn dat wanneer een gemeentelijke inrichtende macht besluit om een gebouw met eigen middelen op te trekken, die school niet van de lijst wordt geschrapt als men een goedgekeurd dossier heeft. Die school zou dan prioriteit blijven behouden zodat men de subsidies niet verliest waarover men binnen een aantal jaren zou kunnen beschikken. Dat zou een vorm van prefinanciering zijn die er nu niet is, want men verliest zijn middelen. Daarvoor moet men in alle objectiviteit een rangorde opstellen op basis van de indieningsdatum en daaraan gekoppeld een aantal noden.

De voorzitter : Mevrouw De Schamphelaere heeft het woord.

Mevrouw Mia De Schamphelaere : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik wil me aanslui-

ten bij de gestelde vragen. Hier wordt een zeer ernstige zaak besproken. De budgettaire mogelijkheden zijn niet van die aard dat men het probleem van de wachtlijst van 12 miljard frank in twee of drie begrotingsjaren onmiddellijk kan wegwerken.

Ten aanzien van de verantwoordelijkheid van de inrichtende machten wil ik erop wijzen dat die moeilijk te omlijnen is. De volledige verantwoordelijkheid blijft liggen bij de v.z.w., de mensen die vrijwillig verantwoordelijkheid voor een schoolgemeenschap opnemen in de samenleving. Als ze een dossier hebben ingediend en zijn nagegaan wat de nood is aan infrastructuur voor de school, en als ze voorzichtig zijn en weten dat er voor de veiligheid dringende herstellingswerken nodig zijn, maar de dossiers buiten hun wil vier tot vijf jaar blijven liggen, bij wie ligt dan de verantwoordelijkheid ? Ze treden in elk geval op als een bonus pater familias als ze het hele dossier met aanvragen voor infrastructuurwerken indienen op de reglementaire manier. De Vlaamse overheid voorziet echter niet in de middelen.

De overheid moet nu bepalen welke dossiers prioriteit hebben. Er bestaat nu een mogelijkheid tot spoedprocedure voor dringende herstellingswerken. Dit zorgt ervoor dat de andere dossiers voor bijvoorbeeld aangename speelplaatsen of sportaccommodatie achteruit worden geschoven. Onze visie op subsidiariteit gaat ervan uit dat het lokale niveau het best weet wat er op termijn nodig is en hoe de financiën moeten worden gepland. Zoals de heer Swinnen zegt dragen de v.z.w.'s zelf 40 percent bij. Hun verantwoordelijkheid speelt dus ook mee, maar kleine v.z.w.'s kunnen het niet opbrengen te wachten op een systeem van prefinanciering, want ze weten niet waar ze de overige 60 percent moeten halen.

Ik heb onlangs een schoolgroep rondgeleid in het parlamentsgebouw. Een van de leerkrachten zei me : 'Jullie vinden dit een te chique en te duur gebouw, maar als mensen in een mooi en aangenaam gebouw kunnen werken, nemen ze betere beslissingen.' Als we dit toepassen op de onderwijskwaliteit, kan de schoolomgeving zeer bepalend zijn, ook voor jonge kinderen. We hebben allemaal herinneringen aan onze schoollokalen en de geuren die er hingen. Dit speelt mee in de veiligheid en de geborgenheid die kinderen kunnen ervaren op school.

De voorzitter : Minister Baldewijns heeft het woord.

Minister Eddy Baldewijns : Mijnheer de voorzitter, collega's, bij een eerste commissiezitting hier stelde mijn collega en vriend, de heer Sannen, in zijn repliek : 'Het antwoord is in feite geen antwoord.' Een vraag is ook niet altijd een vraag. Naar aanleiding van deze thematiek hebben we te maken met een gedeelde bekommernis. Ik zou graag enkele bedenkingen maken naar aanleiding van deze discussie. Ik wil niet bijkomend ingaan op deeloplossingen die door u al werden aangereikt. U zegt bijvoorbeeld dat men in het kader van de verhoogde werkingsmiddelen bepaalde accenten kan leggen ten aanzien van het pedagogisch comfort. Er zijn allicht middelen die u ook zou kunnen aanwenden voor andere aangelegenheden, maar ik denk niet dat we daarover de discussie moeten voeren. Ik wil me beperken tot enkele nuchtere vaststellingen.

We mogen niet vergeten dat de dienst voor infrastructuurwerken van het gesubsidieerd onderwijs, de DIGO, een Vlaamse openbare instelling is, die wordt beheerd door een raad van bestuur. Die heeft dus ook de kenmerken van de Vlaamse openbare instellingen. De DIGO staat onder voogdij van de minister van Onderwijs.

Het voor 1998 beschikbare investeringskrediet bedraagt 2,94 miljard frank. Hier werd een ander cijfer geciteerd. Men moet echter rekening houden met de toevoeging van 800 miljoen frank die drie jaar achter elkaar zijn toegekend, telkens met een eenmalig karakter, behalve de laatste keer. Daartegenover staat ook dat op 14 september van dit jaar er een wachtlijst van aanvragen bestaat voor een subsidiebedrag van 14,39 miljard frank. Ik geef beide bedragen om nuances aan te brengen. We zouden nog veel verder kunnen nuanceren en hier en daar misschien ook relativeren als we de cijfers bekijken. De hogescholen zijn niet opgenomen in beide bedragen. Zoals hier terecht al door iedereen werd opgemerkt, is er de jongste jaren een enorme toename van de aanvragen tot subsidiëring bij de DIGO, waardoor de wachtlijst voortdurend langer wordt. Dat blijkt trouwens ook uit de studie.

De belangrijkste oorzaak van de aangroei van de wachtlijst is te vinden in de beperkte investeringskredieten die jaarlijks ter beschikking worden gesteld van de DIGO. Deze kredieten werden voor de jaren 1996 tot en met 2000 toegekend bij decreet van 21 december 1994. Dit is het genummerde onderwijsdecreet VI.

We mogen dus in alle duidelijkheid stellen dat de dotatie voor de DIGO - en ook voor de ARGO - decretaal is verankerd. Toch mag er ook op worden gewezen dat in 1997, 1998 en 1999 telkens 800 mil-

joen frank extra voor scholenbouw werd uitgetrokken. Voor 1999 wordt dat bedrag toegekend als werkingsmiddelen voor het basisonderwijs. Daardoor krijgen ze ook een recurrent karakter.

Uit het onderzoeksrapport 'Scholenbouw in de Vlaamse Gemeenschap' : de behoefte aan scholenbouw binnen het gesubsidieerd, vrij en officieel onderwijs' concludeert de raad van bestuur van de DIGO dat een jaarlijks bedrag aan investeringskredieten van 10 miljard frank noodzakelijk is om het gebouwenpark van het gesubsidieerd onderwijs binnen een periode van vijf jaar aan te passen aan de gedetecteerde behoeften.

In het verleden hebben inrichtende machten met eigen middelen wel eens meer werken uitgevoerd. Ook daarvoor kunnen we een historiek opmaken. Allicht zijn andere collega's daarvan beter op de hoogte dan ikzelf. Momenteel stellen we wel vast dat de inrichtende machten voor de scholenbouw steeds meer een beroep doen op de DIGO. Dit is allicht te verklaren door de verminderde financiële draagkracht van de inrichtende machten, zeker als ze een bouwheerschap moeten opnemen.

De raad van bestuur van de DIGO beschikt autonoom over de bevoegdheid om maatregelen te nemen die scholen toelaten dringende herstellings- en uitbreidingswerken tijdig uit te voeren. Dit heeft uiteraard ook gevolgen voor de volledige wachtlijst van aanvragen. Het lijkt me echter logisch dat men voorziet in de mogelijkheid van een verkorte procedure om onmiddellijk tegemoet te komen aan de meest urgente problemen. Voor zulke aanvragen is er wel een maximumbedrag van 4 miljoen frank vastgesteld.

In principe wordt bij de goedkeuring van de aanvragen tot subsidie door de raad van bestuur de chronologie van de inschrijving op de wachtlijst gerespecteerd. In gevallen waarbij de continuïteit van het onderwijs of de pedagogische omstandigheden niet langer een uitstel dulden, kan de raad wel van deze chronologie afwijken. Dit is echter niet altijd vanzelfsprekend.

Men kan natuurlijk aanvoeren dat de betrokken inrichtende macht de eigen behoeften en noden het best kan inschatten. Men moet er echter ook rekening mee houden dat de directe betrokkenheid natuurlijk ook aanleiding kan geven tot enige subjectiviteit. Men gaat er nogal snel vanuit dat de eigen situatie de ergste is. Ik kom daar straks nog even op terug.

Baldewijns

Ik wil niet dat men de problematiek van de bouwvergunningen te eng koppelt aan de problematiek van de toekenning van de subsidie. Een bouwvergunning is nog niet vereist bij de indiening van een aanvraag voor een subsidie. Zelfs bij een principeel akkoord is die bouwvergunning dus nog niet vereist. De inrichtende macht kan in alle wijsheid beslissen wanneer de stap naar de bouwvergunning wordt gezet. We mogen dus zeker het element van de procedure voor een bouwvergunning in dit debat niet overtrekken.

Hiermee heb ik een aantal bedenkingen geformuleerd bij de verschillende vragen. Ik ben er me uiteraard wel van bewust dat ik daarmee geen echt antwoord heb gegeven. Het gaat hier trouwens ook niet om een nieuw probleem. Zelfs op het moment dat we het onderwijsdecreet VI goedkeurden, wisten we dat dit probleem bestond. Het is wel een groeiend probleem, dat in sommige gevallen voor echte moeilijkheden kan zorgen.

Men wordt zich momenteel wel steeds meer bewust van het probleem. Mijns inziens moeten we daarvan gebruikmaken om voor een eventuele bijsturing of verfijning te zorgen. Het probleem kan uiteraard niet zomaar worden opgelost door een amendement bij de begroting. Dat zou immers niet meer zijn dan een druppel op een hete plaat. Er moet een gestructureerd en gefaseerd plan worden opgesteld, dat om goed te werken eigenlijk ook bij de start van een nieuwe regeerperiode moet worden gelanceerd.

We kunnen nu in ieder geval al werken aan enkele verfijningsmechanismen. Voor een aantal onderdelen van Openbare Werken zijn we gestart met een objectieve behoeftanalyse. Ook in dit verband zou men dat eigenlijk moeten doen, zodat we een grotere doorzichtigheid krijgen voor het bepalen van de prioriteiten. Criteria als veiligheid, sanitaire elementen, enzovoort spelen zeker een primordiale rol. We moeten echter proberen om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van alle elementen. Enkel op die manier kan men op een degelijke manier voortwerken aan dit dossier.

Ik sta wel niet zo enthousiast tegenover een aantal ideeën over prefinanciering. De heer Swinnen heeft daarnet een redenering uiteengezet, die ook bepaalde inrichtende machten - niet altijd onterecht - wel eens volgen. De heer Van Dijk heeft dat geïllustreerd met een voorbeeld dat hij zeer goed kent. Ik ben echter van mening dat een inrichtende macht niet meer kan wachten om zijn

verantwoordelijkheid op te nemen. Men neemt met andere woorden dan toch initiatieven om te bouwen, waardoor men van de rangorde verschuift.

Dat element wil ik verder onderzoeken. Kunnen we in dat verband iets doen ? Kunnen we een nieuw systeem bedenken en invoeren ? Degenen die initiatief nemen, draaien bijna twee keer op voor de financiering. Dit zal ik ernstig laten onderzoeken, maar pasklare, juridisch sluitende oplossingen liggen niet voor het grijpen.

Prefinancieringsfondsen mogen niet leiden tot een soort waarborgfonds. Ik pleit ook in deze voor voorzichtigheid. Ook een andere redenering lijkt me gevaarlijk : als we te weinig geld hebben, kunnen we misschien minder geven aan meer kandidaten. Ze is bovendien in strijd met de evolutie van de laatste jaren. We hebben de verdeelsleutel van zestig naar zeventig verhoogd voor het basisonderwijs, omdat de noden daar het dringendst waren.

Ik apprecieer de bezorgdheid van de commissieleden. Ik doe echter een beroep op uw relativeringsvermogen voor de omvang van de cijfers, de aard en de plaats van de tekorten en de inzetbaarheid van de beschikbare middelen. Laat ons de grootste noden eerst lenigen. We hebben alle baat bij doorzichtige criteria voor het bepalen van de prioriteiten.

De voorzitter : De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts : Naast enkele verfijningen is een wezenlijke verhoging van de investeringskredieten op korte termijn niet haalbaar ?

Minister Eddy Baldewijns : Om het peil van de studie te halen, moeten we gedurende vijf jaar een inhaaloperatie van 10 miljard frank uitvoeren. Wat we nu ook doen, het zal te weinig zijn. Het is aan de volgende regering, wie dan ook rond de tafel mag zitten, om dit planmatig aan te pakken. We kunnen nu niet plots 50 miljard frank verschuiven in de begroting.

De voorzitter : De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk : Het dossier verdient inderdaad een evaluatie, desalniettemin zitten we met een tekort.

U hebt het hoger onderwijs aangehaald. De meeste instellingen komen net rond, maar beschikken evenmin over extra investeringskredieten. Ik neem

Van Dijk

aan dat we dat niet van vandaag op morgen kunnen oplossen. De Volksunie zal in elk geval een voorstel van resolutie indienen. We bepleiten daar in een structurele aanpak binnen een vijfjarenplan.

Minister Eddy Baldewijns : Met respect voor de autonomie van de hogescholen zullen we trachten een regeling te treffen in het volgend onderwijsdecreet, dat is decreet nummer 10.

De voorzitter : De heer Doornst heeft het woord.

De heer Michel Doornst : Het komt inderdaad aan de volgende beleidsverantwoordelijke toe om over het financieringsmechanisme na te denken. Wat me belangrijk lijkt, is het verder uitdiepen van de studie, het voortzoeken naar de absolute prioriteiten.

Minister Eddy Baldewijns : De studie kan zeker als basis dienen voor verdere verfijning van het mechanisme.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Pieter Huybrechts tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over het gebruik van informatie- en communicatietechnologie in de scholen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Huybrechts tot de heer Baldewijns, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over het gebruik van informatie- en communicatietechnologie in de scholen.

De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, tegen het einde van dit jaar zouden alle Vlaamse lagere scholen over een computeruitrusting moeten beschikken. Begin juni keurde de Vlaamse regering het project 'Iedere Kadee zijn PC' goed, waardoor alle lagere scholen in Vlaanderen 675 frank per leerling krijgen voor informatie- en communicatietechnologie. In 1999 moet dit ook voor het secundair onderwijs worden gerealiseerd. De komende vier jaar wordt er in totaal 2,6 miljard frank vrijgemaakt voor dit project.

Onze fractie ondersteunt deze actie volmondig. Professor Decoo van de UIA, eveneens voorstander van het project, vraagt zich echter af of niet te veel in het wilde weg wordt geïnvesteerd. In Frank-

rijk en Nederland resulteerden dergelijke projecten immers in een fiasco. Materiaal alleen volstaat niet, nascholing van de leerkrachten, aanmaak van educatieve software en integratie in het lespakket zijn minstens even belangrijk.

Mijnheer de minister, hebt u al initiatieven genomen om een geschikte controle op het doeltreffende gebruik te organiseren ? Kunt u verhinderen dat een massa computers binnen enkele jaren ongebruikt staat te wachten ? Werden de oorzaken van de mislukkingen in Frankrijk en Nederland onderzocht ? In welke mate wordt momenteel gebruik gemaakt van PC's en van internet in de lagere en middelbare scholen ?

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Uiteraard steunen we dit bijzonder zinvol initiatief. Het gereserveerde bedrag, 2,6 miljard frank voor 1 miljoen leerlingen, is echter absoluut ondermaats. Hiermee kan men geen kwaliteit bieden. Nochtans is dit de sector van de toekomst.

De voorzitter : De heer Swinnen heeft het woord.

De heer René Swinnen : Het initiatief vinden we mooi en nuttig, maar veel kinderen zijn weinig vertrouwd met de wereld van de informatietechnologie. Ik heb het nu over de kansarme kinderen. De basisscholen moeten erover waken dat de dualisering tussen zogezegd gewone en kansarme leerlingen niet wordt verscherpt door computeranalfabetisme van deze laatste groep.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de minister, werd ook rekening gehouden met het computeranalfabetisme van heel wat leerkrachten ?

De voorzitter : Minister Baldewijns heeft het woord.

Minister Eddy Baldewijns : Mag ik eerst reageren op de opmerkingen van de heren Swinnen en Vandenbroeke ? Uiteraard is dit project nogal bescheiden, maar het is ook maar een eerste stap. De Vlaamse regering realiseert zich dat dit slechts een begin is.

Ik deel de bezorgdheid van de heer Swinnen. Het onderwijs heeft tot taak alle kinderen gelijke kansen te bieden. Precies daarom werd dit initiatief

Baldewijns

genomen. Kansarmen beschikken thuis uiteraard niet over een PC. Ik geef grif toe dat men de doelstellingen van het project nog kan uitbreiden.

De heer Huybrechts stelde vragen bij de controle op de doeltreffendheid van het project. In het besluit van de Vlaamse regering ter uitvoering van de eerste fase van het actieprogramma voor dit schooljaar werden enkele controlemiddelen ingebouwd. Eén : de scholen rapporteren over de aanwending van de extra middelen aan het departement Wetenschap, Innovatie en Media. Twee : in het gemeenschapsonderwijs zijn de regeringscommissaris en in het gesubsidieerd onderwijs de daartoe gemachtigde ambtenaren van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap belast met de controle op de aanwending van de middelen. Dit is een normale procedure.

Controle op het doeltreffend gebruik van de hard- en software in het leerproces maakt bovendien het voorwerp uit van de doorlichtingen door het inspectiekorps. Het doorlichtingsteam ziet er onder meer op toe dat de scholen voldoende uitgerust zijn met didactisch materiaal. U vroeg eveneens of we de ervaringen in andere landen onder de loep hebben genomen. Ik kan u wel zeggen dat het louter verstrekken van infrastructuur niet kan garanderen dat de nieuwe media daadwerkelijk worden geïntegreerd in het leerproces. Dat leert ons alvast de praktijk in diverse Europese landen en de VS inzake de introductie van deze media. Men kan dus evenmin garanderen dat de leerkrachten, op basis van het verstrekken van infrastructuur, hun gedrag in functie daarvan zouden wijzigen.

Leerkrachten moeten bewust worden gemaakt van de educatieve mogelijkheden en zeker van de meerwaarde die de nieuwe media hen kunnen bieden. Alle leerkrachten, niet alleen deze van Informatica, moeten de nieuwe technologie in de klas leren gebruiken als ondersteuning of aanvulling van de traditionele leermiddelen. Een belangrijke succesfactor is dus de inzet, de betrokkenheid en de technologiegeletterdheid van alle leerkrachten.

Gelet op de cruciale rol van deze leerkrachten wordt echter niet gewacht op een nieuwe generatie. De reeds in dienst zijnde leerkrachten moeten zo snel mogelijk worden ingeschakeld in de evolutie. Voor de periode 1996-1999 beschouwde mijn voorganger trouwens het educatief gebruik van ICT als een van de prioritaire nascholings thema's. Ook in het toekomstige beleid zal de nodige aandacht worden besteed aan de nascholing van leer-

krachten in het educatief gebruik van ICT. Op de begroting voor 1999 is in kredieten voorzien om deze nascholing te optimaliseren. Tegelijk zullen ook initiatieven inzake de innovatie van de lerarenopleidingen moeten worden gestimuleerd.

De heer Huybrechts vroeg me in welke mate er momenteel gebruik wordt gemaakt van PC's en Internet in lagere en middelbare scholen. We hebben aan het departement Onderwijs een inventaris gevraagd van de hardware en multimedia en het gebruik ervan in basis- en secundair onderwijs. Dit wordt dus onderzocht. Onderzoekers van de vakgroep Onderwijskunde aan de Universiteit Gent zullen binnenkort de onderzoeksresultaten opleveren. Ze zullen worden voorgesteld op de ICT-beleidsdagen die gepland zijn voor begin december. Verder wil ik mededelen dat er in het kader van de voorlichting die de regionale televisiezenders over het SIF-programma verstrekken, dit weekeinde een toelichting zal zijn over ICT in het onderwijs.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Kathy Lindekens tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de precaire financiële situatie van de Studio Herman Teirlinck

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Lindekens tot de heer Baldewijns, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de precaire financiële situatie van de Studio Herman Teirlinck.

Mevrouw Lindekens heeft het woord.

Mevrouw Kathy Lindekens : Mijnheer de voorzitter, daarnet was ik al bang dat men burgemeester moet zijn om hier een vraag te mogen komen stellen. Ik ben ook niet thuis in de technische aspecten besproken in deze commissie voor Onderwijs, maar ik hou van kunst en ben me bewust van het belang van kunst voor de samenleving. Vandaar mijn vraag aan u, mijnheer de minister.

Tijdens de zomer werd nog eens aan de alarmbel getrokken door Jan Decleir, directeur van de Studio Herman Teirlinck in Antwerpen, wegens de precaire financiële situatie van deze instelling. Het is niet de eerste maal dat dit probleem aan de orde wordt gesteld. Ik wil even de ontstaansgeschiedenis

Lindekens

schetsen van het financiële probleem waarmee deze school, die toch een van de belangrijkste theateropleidingen is, kampt.

Door de hervorming van het hoger onderwijs werd de Studio verplicht een organisatorische fusie aan te gaan met de toneelopleiding Dora Van der Groen. Dit gefuseerd geheel werd dan ondergebracht binnen het departement Dramatische Kunst van de Hogeschool Antwerpen. Wel hebben beide opleidingen hun artistieke en inhoudelijke onafhankelijkheid bewaard. De financieringsenveloppe die toen werd samengesteld, bedroeg aanvankelijk 16 miljoen frank voor de Studio Herman Teirlinck en 13,5 miljoen frank voor de opleiding Dora Van der Groen.

Dit kon niet aan de reële kosten beantwoorden. Een van de redenen daarvoor was het volgende. Het historische forfait was zo laag geschat omdat de voordrachthouders – het onderwijzend personeel – niet in rekening werden gebracht. Dat lijkt me kenmerkend voor de weinig gerespecteerde status die kunstenaars genieten in de samenleving. Uiteindelijk werd het historisch forfait opgetrokken, met 27 miljoen frank, wat een som van 40 miljoen frank opleverde. De Studio Herman Teirlinck alleen al verbruikte toen echter reeds 38 miljoen frank, met financiële problemen als gevolg.

Er kon niet worden gesnoeid in het opleidingsaanbod, daar alle lesonderdelen ervan cruciaal zijn. Zang was toen al geschrapt, wat ik bijzonder jammer vind : dat is immers ook een vak dat men kan leren. Daar er dus niet kon worden gesnoeid, richtte men een v.z.w. op en bracht men sponsorgelden bij elkaar. Ik wil de minister geenszins een verwijt maken, maar dit lijkt me kenmerkend voor het belang dat onze samenleving in zijn geheel hecht aan kunst, theater en een degelijke opleiding terzake. Mij is verteld dat die middelen vandaag niet meer beschikbaar zijn, onder meer omdat er een probleem ontstond inzake de artistieke onafhankelijkheid. Het huidige begrotingstekort wordt op dit ogenblik geraamd op 6 miljoen frank.

Ik zou het even willen hebben over het eigenzinnig karakter van deze opleidingen. Om een hoge kwaliteit te bereiken, wordt slechts een zeer beperkt percentage van het aantal kandidaten dat zich aanmeldt voor de opleiding geselecteerd. De selectiecriteria zijn dus bijzonder streng. Op zich draagt dit bij tot de kwaliteit en de maatschappelijke opbrengst die deze opleiding creëert. Hier studeren grote acteurs af, met een enorme bagage. Dat heeft

een grote impact op de kwaliteit van het theaterlandschap.

Van de kostprijs van deze opleiding zijn de leden van deze commissie beter op de hoogte dan ik. Het is immers een technische kwestie, die wordt vertaald in onderwijsbelastingseenheden, toegekend aan elke student van de studio's. In dit geval zijn dat er vier. Ik heb begrepen dat de financiering op basis van het historisch forfait zal worden afgebouwd, ten voordele van een financiering op basis van het aantal studenten.

Gezien de filosofie van die theateropleidingen doet dit ernstige problemen in de toekomst vermoeden. Het staat in schril contrast met de traditie in deze sector : daar wordt immers zeer bewust gewerkt met kleine groepen studenten. Wil men die opleidingen leefbaar houden, op hetzelfde niveau, dan zou er een aangepaste regeling moeten komen voor de financiering die rekening houdt met de specifieke situatie van die opleidingen. Er zou een aanpassing moeten komen voor de OBE's en de verdeelsleutel. Idealiter zouden de departementen Dramatische Kunst en Muziek van elkaar moeten worden ontkoppeld voor de opgelegde limiet van deze OBE's.

Ik kan me voorstellen dat men een aantal maatregelen kan nemen. Ik maak me echter zorgen, daar dit soort hoogstaande theateropleidingen in het gevaar dreigt te komen. Ik wil niet tornen aan de vertegenwoordiging binnen de hogeschoolstructuur, maar is deze gebaseerd op kwantitatieve criteria. Het is logisch dat iedereen daar natuurlijk voor zijn eigen winkel pleit, en dat de kunstopleidingen binnen deze autonome hogeschoolstructuur niet meteen als prioritair zullen worden beschouwd.

Men komt dus terecht in een vicieuze cirkel. Een oplossing op termijn kan zijn dat men het departement Dramatische Kunst een grotere financiële en organisatorische autonomie toekent binnen deze hogeschoolstructuur. Ook zou een basispakket aan middelen beschikbaar kunnen worden gesteld voor dergelijke opleidingen. Ik weet niet of u weet wat decors of kostuums zoal kosten. Deze investeringen moeten telkens weer gedaan worden, bij elke voorstelling die de studenten spelen. Dat zijn er een twintigtal per jaar, denk ik. Deze voortdurende investeringen zijn niet te vergelijken met, bijvoorbeeld, het kopen van een geraamte, cursusboeken of audio-apparatuur door een andere hogeschoolafdeling. Die laatste items gaan een lange tijd mee, maar een theatervoorstelling moet keer op keer opnieuw worden opgebouwd.

Lindekens

Dan kom ik tot het algemene probleem van het kunstonderwijs. Dit kunstonderwijs heeft het moeilijk om optimaal te functioneren binnen het keurslijf van de decreten. Kunst kan je niet op dezelfde wijze behandelen als wetenschap of het leren van een taal. Het is ook het ontwikkelen en begeleiden van talent, wat een heel andere aanpak vergt. Het is het ontwikkelen van de verschillende facetten van een persoonlijkheid : de diepgang van de personages die de acteurs neerzetten is immers afhankelijk van het vermogen om iets uit zichzelf te halen. Dat is nog iets anders dan het aanleren van vaardigheden en het ontwikkelen van kennis, wat overigens eveneens gebeurt.

Ik vraag me ook af of er geen grotere complementariteit qua werkwijze kan zijn tussen onderwijs en cultuur. Voor dit samenspel tussen het onderwijs en het kunstgedeelte zou men tot een soort gezamenlijk financieren kunnen komen, waarbij men gezamenlijk projecten uit de startblokken helpt. In Antwerpen wordt luidop gedacht over een samenwerking tussen de Studio Herman Teirlinck en het Toneelhuis. Zo zou men een samenhang bewerkstelligen tussen praktische opleiding, theoretische vorming, artistieke dynamiek, technische omkadering en professionele know-how. Dat zou kunnen met verschillende befaamde toneelgezelschappen. Daardoor krijgt men ook een grotere doorstroming van het onderwijs naar de praktijk van de theaterwereld die een enorme maatschappelijke impact heeft.

De autonomie van de hogescholen is een goede zaak, maar we moeten durven erkennen dat kunst daarin nooit een prioriteit zal zijn. We zullen extra ondersteuning moeten bieden als we er willen voor zorgen dat de eigenzinnigheid die er heerst niet wordt bestraft, maar precies wordt beloond. In het licht van de toenemende commercialisering en verschraving in het kunst- en cultuurlandschap – ik denk aan al de soaps op TV – moet men precies het degelijk ontwikkelen van talent en de diepgang stimuleren.

Is de minister bereid om bij de voorziene evaluatie prioriteit te verlenen aan de toneelopleidingen voor wat de verhoging van hun financieringsenveloppe betreft ? Vermits ze zeer strenge selectiecriteria hanteren, is er eventueel een mogelijkheid tot het verlenen van een basistoelage. Ik weet dat men geen sneeuwbal effect tot stand kan brengen met verregaande financiële implicaties, maar bent u eventueel bereid tot een ontkoppeling van de opleidingen tot meester in de muziek en in de dra-

matische kunst ? Of hebt u andere beleidsvoorstellen op basis waarvan de financieringsproblemen in dit deel van het onderwijs kunnen worden opgelost ?

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, als lid van de commissie voor Onderwijs en niet van de commissie voor Cultuur, maar wel als kunstminnend en vooral theaterminnend mens, wil ik eerst en vooral stellen dat het hele hoger kunstonderwijs worstelt met een financieringsprobleem. Ik wil het niet beperken tot de dramatische kunsten. Het lukt de ene school al wat beter dan de ander om de touwtjes aan elkaar te knopen.

Mevrouw Lindekens heeft gelijk dat het probleem gedeeltelijk ontstond doordat deze kunsthogescholen werden geïntegreerd in een multidisciplinaire hogeschool. Ik heb bij deze oplossing altijd vragen gesteld. Ik vraag me trouwens af of het op termijn houdbaar is om kunstdepartementen binnen multidisciplinaire hogescholen te handhaven. Gisteren heb ik een stuk van een interessante studiedag over het hoger kunstonderwijs kunnen meemaken. Daar werd duidelijk gesteld dat het hoger kunstonderwijs in de toekomst veel meer modulair zal moeten zijn. Er moet een modulair aanbod komen binnen kunstenfora. Als men een kunstenforum creëert voor het hoger onderwijs, wordt men sowieso aangezet om deze kunstdepartementen samen te brengen in één forum. De huidige multidisciplinaire hogescholen betekenen eerder een rem erop. Een dergelijk modulair aanbod en een geïntegreerd proces van beïnvloeding van al deze kunstopleidingen onder elkaar worden bemoeilijkt, omdat ze nu eenmaal in aparte hogescholen en aparte structuren zitten.

Het probleem dat mevrouw Lindekens aanhaalt is een reëel probleem, maar het antwoord dat ze gedeeltelijk suggereert, gaat niet in de juiste richting. Ik had het daarnet over een modulair aanbod voor het hoger kunstonderwijs en het belang van de beïnvloeding van drama, muziek, audiovisuele kunst enzovoort. Een gedachtegang waarin men het departement dramatische kunst en muziek uit elkaar haalt, gaat daar tegenin. Ik pleit daarentegen voor het loskomen van het hoger kunstonderwijs van de multidisciplinaire scholen, want dan garandeert men de financiële autonomie.

Voormalig Vlaams minister Van den Bossche heeft in het verleden gesteld, nadat de problemen in de verschillende hogescholen naar boven waren geko-

Sannen

men, dat hij een onderzoek zou doen naar de manier waarop de middelen naar de departementen worden gesluisd. Hij heeft ook een morele oproep gedaan aan de verschillende algemene directeuren. Het lijkt me interessant om nog eens na te gaan welk effect dit heeft gehad en of het op termijn niet nodig is om bepaalde gelden te kleuren, zodat men ze als waarborg naar de departementen voor hoger kunstonderwijs kan laten vloeien.

Een oplossing ad hoc voor één opleiding is geen goede oplossing. Als u al een ad hoc oplossing zou voorstellen voor de Studio Herman Teirlinck moet die toch passen in een globale visie die op termijn moet worden ontwikkeld. Ik wil geen opbod doen tussen de opleidingen.

Ik heb het overigens een beetje moeilijk met de Antwerpse situatie waarin men de twee toneelopleidingen, die elk een eigen dynamiek en eigenzinnigheid hebben en die bewaard moeten blijven, autonoom van elkaar organiseert. Het kan toch interessant zijn dat een leerling van de Studio Herman Teirlinck ook eens een module gaat volgen bij regisseur Ivo Van Hove in het conservatorium. Dat kan toch een interessante bevruchting betekenen. Nu bieden deze twee naast elkaar een opleiding aan. Laten we modules met eigenheid kiezen die ze vanuit het verleden meebrengen naar deze hogescholen, maar laten we ook de wederzijdse bevruchting mogelijk maken. Het zou de materiële kost van kleding, theater, decors enzovoort en het aankopen van materiaal sterk kunnen beperken. Nu bestaat er nog een spijtige concurrentie tussen de twee opleidingen. Ze moeten als aparte modules kunnen blijven bestaan, maar voor de studenten kan er een sterke bevruchting komen als ze de modules in beide opleidingen kunnen volgen.

De voorzitter : Minister Baldewijns heeft het woord.

Minister Eddy Baldewijns : Mijnheer de voorzitter, ik hoop dat we niet het debat hernemen dat we meer dan tien jaar geleden deels hebben gevoerd over de plaats van het kunstonderwijs, ofwel binnen cultuur, ofwel binnen onderwijs. Ik hoop ook dat we niet het debat hernemen over het totstandkomen van de hogescholen in het geheel.

Alvorens op de diverse vragen van mevrouw Lindkens in te gaan, wens ik duidelijk te stellen dat het nooit de bedoeling is geweest noch ooit de bedoeling zal zijn om in een bijzondere behande-

ling binnen het hogescholendecreet te voorzien voor één bepaalde opleiding, in voorliggend geval de Studio Herman Teirlinck. Dit heeft mijn voorganger ook al gesteld, en deze optie werd gedragen door deze commissie. Ook de heer Sannen heeft dit bevestigd.

De Studio Herman Teirlinck is inderdaad één van de zes opleidingen dramatische kunst die binnen de Vlaamse hogescholen worden georganiseerd, en vormt nu onderdeel van het Departement Conservatorium van de Hogeschool Antwerpen. We zouden ons evenzeer vragen kunnen stellen over het aantal opleidingen in één of andere richting. Ik gooi dit maar mee op tafel.

Als minister van Onderwijs zijn wat mij betreft – en ik denk dat ook mijn voorganger altijd in deze stijl heeft gehandeld – alle opleidingen gelijkwaardig. Dit is zeer zeker het geval voor de opleidingen van hetzelfde studiegebied die voor wat de financiering betreft logischerwijze dan ook op een evenwaardige manier kunnen worden behandeld.

Net als mijn voorganger ben ik mij bewust van de specifieke situatie die de departementen kunst binnen de hogescholen innemen. Over dit probleem werd in het verleden reeds herhaaldelijk zowel in de commissie als in plenaire zitting van gedachten gewisseld.

Tijdens deze gesprekken werd herhaaldelijk aangehaald dat de hogeschoolbesturen – en zeker in de aanvangsfase van de fusie van de hogescholen – wellicht te weinig rekening hielden met de specificiteit van het kunstonderwijs zelf. Ik zeg niet dat dit het geval is voor Antwerpen. Het kunstonderwijs kreeg toen van die hogeschoolbesturen veelal niet de middelen ter beschikking waar het decretaal nochtans recht op had. Er zijn discussies over geweest en er zullen er allicht nog zijn. Al deze verschillende aspecten werden ondergebracht in de hogescholen als een beschermingsmechanisme voor alle specifieke opleidingen. In een periode wanneer men een terugslag zou krijgen, kon die worden opgevangen op basis van de solidariteit en het globale mechanisme.

In deze situatie van behandeling van verschillende afdelingen is mettertijd wel degelijk enige verandering opgetreden. Er zijn weliswaar nog hogescholen die met het geld van 'de kunst' andere departementen financieren en menen dat het kunstonderwijs op een identieke leest geschoeid is en een zelfde pedagogische aanpak vergt als het onderwijs in bijvoorbeeld de technologie. Deze hogescholen vormen echter langzamerhand een minderheid. Ik

Baldewijns

hoop dat we op korte tijd ook doorheen dit debat zullen zijn.

Ik denk dan ook te kunnen stellen dat het kunstonderwijs – weze het langzaam en soms zelfs te langzaam – de plaats die haar toekomst aan het verwerven is in de multisectoriële hogescholen. Tijdens de besprekingen in commissie en plenaire vergadering werden niet alleen de hogeschoolbesturen met de vinger gewezen maar eveneens – en net zo goed – de kunstdepartementen zelf. Het is evident dat voor deze departementen de driedubbele overgang die ze hebben meegemaakt van onder andere een onderwijs van de tweede graad naar een onderwijs van twee cycli van academisch niveau, geïntegreerd in hogescholen, een enorme cultuurschok heeft betekend.

Tot mijn grote verbazing echter hebben een aantal van deze departementen zich verongelijkt langs de kant opgesteld in plaats van – wat logischerwijze van hen verwacht zou mogen worden – creatief de problemen aan te pakken. Steeds maar opnieuw eisen een aantal onder hen een bijzondere, afzonderlijke behandeling, op basis van het feit dat het kunstonderwijs in de eerste plaats 'kunst' en geen 'onderwijs' zou zijn. Deze discussie zullen de oudstrijders zich in deze commissie nog wel herinneren.

Ik ben de eerste om toe te geven dat kunst en het creatieve in dit onderwijs essentieel zijn, dat de specificiteit van het kunstonderwijs ten volle moet worden gerespecteerd, maar ook dat dit alles niet steeds in absoluut objectieve parameters te vatten is. Dit belet niet dat het hier in de eerste plaats om onderwijs gaat, onderwijs waar jongeren tot beroepen binnen de artistieke en culturele sector worden opgeleid. Het creatieve is jammer genoeg maar al te dikwijls een flou artistique om het ontbreken van pedagogische en maatschappelijke reflectie te verdoezelen.

Daarenboven wordt die aparte behandeling veelal geëist op basis van het feit dat elk van deze opleidingen beweert de beste zijn – een kwestie van selffulfilling prophecy. Begrijpt u me niet verkeerd : ik ben ervan overtuigd dat het niveau van ons kunstonderwijs bijzonder hoogstaand is, maar de vraag kan en moet worden gesteld of alle departementen kunst wel een evenwaardig hoogstaand niveau kunnen garanderen. Als minister van Onderwijs kan ik daar geen afdoend antwoord op geven : ik kan noch wens kwalitatieve oordelen te vellen ! Een externe kwaliteitscontrole dringt zich

dan ook op, en ik denk dat deze kwaliteitscontrole prioritair in de kunstdepartementen moet worden uitgevoerd. Zolang dit niet gebeurt, kunnen de wetgever net zomin als ikzelf bijzondere regelingen treffen ten opzichte van één departement of één opleiding.

Deze lange inleiding beantwoordt ten dele de vragen van mevrouw Lindekens. Ik ga nu graag op een puntsgewijze manier verder in op haar vragen.

Bij de bespreking van onderwijsdecreet IX werd in deze commissie al een amendement ingetrokken dat stringente eisen vaststelde voor de artistieke toelatingsproeven. Het ging hier om een ontwerp van artikel dat werd gekoppeld aan een bevestiging van de financiering voor de studiegebieden kunst. De afspraak werd gemaakt om daarover een verfijnder voorstel voor te leggen in het onderwijsdecreet X. Mijn administratie werkt op dit ogenblik, samen met de Vlaamse Hogescholenraad, verschillende ideeën en simulaties uit omtrent deze bijzonder delicate materie. Ik wens nu geenszins vooruit te lopen op het uiteindelijke voorstel, dat uiteraard in de commissie ter discussie zal worden voorgelegd.

Zoals mevrouw Lindekens terecht opmerkt, is er voor uiterlijk 2002 een evaluatie van al de opleidingen gepland. Ook werd de heer Paul Martens belast met een specifieke opdracht, waarbij het zijn taak is voorstellen te formuleren voor een rationelere organisatie van het hoger onderwijs. Het lijkt me op zijn minst voorbarig om voor één opleiding, vóór de resultaten van zowel de evaluatie als het verslag van de heer Martens bekend zijn, ingrijpende hervormingen door te voeren. Ik denk dan bijvoorbeeld aan een ontkoppeling van het studiegebied muziek en dramatische kunst in twee afzonderlijke studiegebieden.

Op dit moment kan noch wil ik evenmin beloftes doen dat er aan de opleidingen drama prioritair een verhoging van de financieringsenveloppe zal worden toegekend. In het huidige systeem heeft elke verhoging van de financieringsenveloppe voor één studiegebied immers repercussies op de volledige enveloppe. Indien er al een herziening van de onderwijsbelastingseenheden zal gebeuren, zal het een herziening voor verschillende studiegebieden zijn.

Wat betreft de specifieke financieringsproblemen van Studio Herman Teirlinck, lijkt u beter op de hoogte te zijn dan ikzelf. Deze problemen moeten in de eerste plaats ter discussie worden voorgelegd aan het bestuur van de Hogeschool Antwerpen, die

Baldewijns

haar enveloppe beheert en beheerst, en dus ook de nodige prioriteiten legt. Ik wens hierbij nogmaals de autonomie van de hogescholen - een sleutelement van het hogescholendecreet - te beklemtonen, alsook ondubbelzinnig te verklaren dat ik niet zal dulden dat nu aan deze autonomie zou worden geraakt.

Ik overweeg op dit moment dan ook geen beleidsvoorstellen ten voordele van één enkele opleiding, laat staan ten voordele van één onderdeel van een opleiding. We mogen in dit alles immers niet vergeten dat de dramaopleiding van het voormalige Antwerpse Koninklijk Muziekconservatorium - de zogenaamde Opleiding Dora Van der Groen - samen met de Studio Herman Teirlinck vandaag de opleiding dramatische kunst van de Hogeschool Antwerpen uitmaakt.

Mijnheer de voorzitter, ik wil enkele essentiële elementen van dit debat nog even samenvatten. Het toekennen van meer autonomie aan een opleiding dramatische kunst is een zaak van het bestuur van de hogeschool. Binnen dat kader kunnen de spelregels worden verfijnd. Inzake pedagogische aanpak handelt het departement autonoom. De heer Sannen heeft daarover een aantal bedenkingen geuit. Een modulaire werking moet mogelijk zijn, maar laten we dat begrip echter niet zomaar beperken. In een andere hogeschool is er bijvoorbeeld een student die zich perfectioneert in de kunst, maar wel de optie zwemmen volgt.

De heer Kris Van Dijck : Dat is misschien waterballet ! (*Gelach*)

Minister Eddy Baldewijns : Een van de grote eigenschappen van de hogeschoolconstructie zoals die door het parlement is uitgedacht, is net dat men multidisciplinair en modulair kan werken. Uiteraard kunnen er altijd verbeteringen worden aangebracht aan het mechanisme. De hervorming is immers nog niet zo lang geleden gestart.

Mevrouw Lindekens, ik wil u ook geruststellen op een zeer precies onderdeel van uw vragen. Bestaat de mogelijkheid dat men, met een bepaalde doelstelling voor ogen, kan samenwerken met gezelschappen of met bepaalde instanties ? Dat vormt juist de eigenheid van die pedagogische autonomie. Als men dit wenst, kan dit ook. Men heeft op een bepaald moment gevraagd dat de hogescholen meer autonomie zouden krijgen. Men kan nu niet het omgekeerde beginnen vragen.

De voorzitter : Mevrouw Lindekens heeft het woord.

Mevrouw Kathy Lindekens : Mijnheer de minister, we moeten vermijden dat we in een situatie terechtkomen waarbij de hogescholen en de overheid zich voor het kunstonderwijs achter elkaar verschuilen. Dat zal trouwens ook uw bedoeling niet zijn. U zegt dat er momenteel een onderzoek loopt. Externe kwaliteitscontrole is ook een goede zaak. Ik vind echter wel dat er in voldoende mate rekening moet worden gehouden met kunstzinnige criteria, ook bij de aanduiding van experts. Kwaliteit heeft ook vaak te maken met middelen. Als die niet aanwezig zijn, is het zeer moeilijk om in kwaliteit te voorzien.

De voorzitter : Minister Baldewijns heeft het woord.

Minister Eddy Baldewijns : Als ik nu nog zou repliceren, zou dat geen antwoord inhouden. Ik denk namelijk dat we het over deze bedenkingen in grote mate eens zijn.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over het convenant afgesloten tussen het Fonds voor Vakopleiding in de Bouwnijverheid en het beroeps-, technisch en buitengewoon bouwonderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Vanderpoorten tot de heer Baldewijns, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over het convenant afgesloten tussen het Fonds voor Vakopleiding in de Bouwnijverheid en het beroeps-, technisch en buitengewoon bouwonderwijs.

Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de minister, het onderwerp van mijn vraag is in het voorjaar al eens aan bod gekomen bij een andere aangelegenheid. Een krantenbericht heeft ervoor gezorgd dat ik toch wat meer uitleg wou vragen over deze problematiek. Daarin stond dat het convenant dat in 1996 werd afgesloten tussen het Fonds voor Vakopleiding in de Bouwnijverheid en

Vanderpoorten

het beroeps-, technisch en buitengewoon onderwijs, werd vernieuwd. De belangrijkste doelstelling van dat convenant is de verstrekte opleiding beter af te stemmen op de vereisten van het werkterrein. Dat is uiteraard zeer lovenswaardig.

Als ik goed ben ingelicht, werd dit convenant enkel met het gemeenschapsonderwijs afgesloten. In dat geval vraag ik me af waarom de andere netten dat niet doen. Nijverheid en jongeren hebben er toch alle belang bij dat er voldoende stages worden georganiseerd. Dat is namelijk een van de doelstellingen van het convenant. Ondanks de hoge werkloosheid is er in Vlaanderen ook een tekort aan geschoolde arbeidskrachten. Dit zou toch een stimulans moeten zijn voor meer convenants met vooral het beroepsonderwijs.

De bouwsector heeft in dit verband reeds eerder een probleem signaleerd aan uw voorganger Van den Bossche. Er waren immers moeilijkheden tussen de scholen en de bouwnijverheid. De scholen stelden zich niet flexibel genoeg op voor het organiseren van stages. Ze beweerden namelijk dat ze anders niet voldoende tijd konden besteden aan de leerprogramma's. Bij dat probleem ging het dus vooral om het aantal stagedagen.

Mijnheer de minister, ik heb de volgende concrete vragen. Ten eerste : zijn alle netten bij dat convenant betrokken ? Ten tweede : is het probleem in verband met de stagedagen of stageweken ondertussen opgelost ? Zo ja, hoe ? Ten derde, hoe ver staat men met de onderhandelingen met andere sectoren om tot soortgelijke convenants te komen ?

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de minister, als ik me niet vergis, is er onlangs inderdaad een soortgelijk convenant afgesloten met Febeltex, meer bepaald voor de drie opleidingen die er nog zijn voor textiel. Het totale prijskaartje voor dat convenant bedraagt 4 miljoen frank. Ik weet wel niet precies wat het prijskaartje is voor het convenant met de bouwsector. Misschien kunt u daar straks iets meer over zeggen ? Mij interesseert vooral of een bepaalde strategie wordt gevolgd. Is het echt de bedoeling om in de diepte de samenwerking met de diverse segmenten van het arbeidsveld op deze manier systematisch uit te werken ?

De voorzitter : Minister Baldewijns heeft het woord.

Minister Eddy Baldewijns : Mevrouw Vanderpoorten, op 29 september zijn er inderdaad twee convenants afgesloten tussen de onderwijswereld en het Fonds voor Vakopleiding in de Bouwnijverheid : een convenant voor het TSO en het BSO en één voor het BuSO.

Zoals de heer Vandenbroeke onderstreept, heeft het convenantssysteem als doel de aansluiting tussen onderwijs en industrie te verbeteren. Daarenboven moeten daardoor de verschillende sectoren een effectieve input hebben binnen het onderwijs. Deze input is zowel inhoudelijk als materieel. Bij de evaluatie van het voorlopige bouwconvenant waren een aantal knelpunten opgedoken. Een van die knelpunten was inderdaad de lengte van de stages.

Vanuit de sector wordt een stageduur van negen weken, gespreid over het eerste en het tweede jaar van de derde graad BSO, als essentieel beschouwd. Het gaat hier trouwens niet om een nieuwe eis van het Fonds voor Vakopleiding in de Bouwnijverheid. Ook in het voorlopige bouwconvenant was al een stage van negen weken afgesproken. Wel werd een overgangperiode van twee jaar toegestaan aan scholen die moeilijkheden ondervonden om aan die stageduur tegemoet te komen. Deze overgangperiode is nu evenwel afgesloten, uitgezonderd voor scholen die nieuw instappen.

Vanuit alle netten kwamen er opmerkingen over de stageduur, die als moeilijk werd ervaren. Men vond met name dat de afwerking van de leerplannen van de technische en de beroepspraktijkvakken hierdoor in het gedrang zou komen. Nadat de beroepssector via de SERV had meegewerkt aan een beroepsprofiel voor de beginnende bouwvakker, en de VLOR aan de hand hiervan beroepsopleidingsprofielen had aangemaakt, is de begeleidingscommissie van het bouwconvenant immers tot de conclusie gekomen dat de leerplannen nodig moeten worden aangepast. Indien dit gebeurt, kan er geen enkel probleem zijn voor het afwerken van de leerplannen.

De ARGO, het OVSG en de CVPO waren het hiermee eens, en hebben dan ook het bouwconvenant BSO-TSO ondertekend. Het VSKO was dat niet, hoewel een aantal vrije scholen deze negenwekenstage wel reeds toepaste. Ik herhaal dan ook wat ik reeds zei ter gelegenheid van de ondertekening van het bouwconvenant BSO-TSO : ik hoop dat na rijp beraad ook het VSKO zal ingaan op de uitnodiging van het fonds om het bouwconvenant alsnog te ondertekenen.

Baldewijns

Ik vind het daarom zeer bemoedigend dat over het convenant voor het buitengewoon secundair onderwijs waarin de negen weken stage ook zijn verwerkt, wel overeenstemming werd bereikt door alle onderwijsverstrekkers, ook het VSKO. Dit bewijst dat de bruggen in dit verband zeker niet zijn opgeblazen. Scholen van alle netten spelen op het bouwconvenant in. Tijdens het afgelopen jaar zijn er bijzondere bouwconvenants BSO-TSO afgesloten met dertig ARGO-scholen, acht scholen van het OVSG, vier van het CVPO en 21 VSKO-scholen. Voor het bouwconvenant BuSO waren dit elf ARGO-scholen, negen van het OVSG, twee van het CVPO en 22 van het VSKO. De bijzondere convenants BuSO lopen door. Voor de bijzondere convenants BSO-TSO worden besprekingen gevoerd met onder meer de scholen uit de verschillende netten, met inbegrip van de VSKO-scholen voor BSO-TSO.

De heer Vandenbroeke heeft ook geïnformeerd naar de situatie op andere velden. Ik wil de voorzitter hier een overzicht geven van de met de verschillende partners afgesloten convenants, zowel langs de kant van het bedrijfsleven als van het onderwijs. Ik kan u wel al zeggen dat voor industriële koeltechnieken reeds een convenant is afgesloten. Verder is er een kunststofconvenant met alle netten, een vrachtwagenconvenant met de ARGO, OBSG en VSKO, een horecaconvenant met alle netten, een topsportconvenant met

ARGO, OBSG en VSKO en een diamantconvenant met OBSG en VSKO. Er moeten natuurlijk ook gegadigden zijn, anders kan men geen convenant afsluiten. Voor maritieme opleiding is er een convenant met ARGO en CVPO, voor multimediatechnieken met ARGO, OBSG en VSKO, voor textiel met VSKO en CVPO. Er zijn uiteraard twee bouwconvenants indien u het zo wilt bekijken.

Op dit ogenblik zijn nog andere convenants in onderhandeling, naar analogie met het topsportconvenant. Het gaat meer bepaald om jonge musici en om ballet. Verder stelt men er in het vooruitzicht voor toerisme en kleding, maar daarmee is men nog niet ver gevorderd

De voorzitter : Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten : Ik dank de minister voor zijn positief antwoord want ik leid hieruit af dat het de bedoeling is dit systeem nog uit te breiden, zowel wat het aantal sectoren betreft als inzake het zoveel mogelijk betrekken van alle netten.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 12.02 uur.*
